

Ultra Korte Geschiedenis

Departement Groningen-Haren van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen

Op 16 november 1784 werd door Jan Nieuwenhuijzen te Edam de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen opgericht. De toenmalige leden hadden als doelstelling om middels hun kennis en financiële middelen bij te dragen aan ontwikkeling van de lagere volksklasse, waarbij de focus werd gelegd op onderwijs en bibliotheken, maar ook werden banken opgericht (Nutsspaarbank).

Het initiatief vond snel navolging in heel Nederland. Zo werd in Groningen op 31 december 1791 het Departement Stad en Lande opgericht door de heren Guyot (oprichter van het Doofstommeninstituut), Trip (jurist) en Van Olm (schoolmeester). Rond 1800 ontstonden in de hele provincie Groningen zelfstandige departementen en ging Stad en Lande verder als departement Groningen met ruim 200 leden. Vele jaren later (in 1975) fuseerde het veel jongere departement Haren (opgericht in 1919) met Groningen.

Momenteel zijn er van de honderden departementen in Nederland nog ongeveer 75 over, waarvan maar liefst 20 in de provincie Groningen.

In de stad Groningen zijn geen Nutsscholen en -bibliotheken meer en ook de band tussen het Nutsdepartement en de banken is verbroken, maar diverse gebouwen in de stad zijn nog herkenbaar als zodanig.

Naast bovenomschreven activiteiten werden ook al in een vroeg stadium lezingen aangeboden, waarvoor een brede belangstelling bestond. De opkomst bedroeg vaak 500 personen, het is echter voorgekomen dat zich duizend mensen in het oude Harmoniegebouw propten!

In de loop der tijd vonden de lezingen plaats in verschillende gebouwen, zoals in het Concerthuis, het afgebroken Boschhuis en De Bonte Koe (CJMV-gebouw). Toen ook 's avonds betaald parkeren aan de diepenring werd ingevoerd (wat voor een avond meer kostte dan de toenmalige jaarcontributie), werd verkast naar Haren.

Al met al bleven dus de lezingen over uiteenlopende onderwerpen, af en toe afgewisseld met een concertje en jaarlijks afgesloten met een excursie. De belangstelling voor dit alles bleef onverminderd groot.

Het huidige Nutsdepartement Groningen-Haren telt rond de 460 leden, die met name in Haren en Groningen wonen en ook verspreid over een ruim gebied rondom deze plaatsen. En ruim betekent bijvoorbeeld ook: Delfzijl, Muntendam, Hasselt, Hattem en Blaricum!

Het departement is lid van de Culturele Raad Haren (CRH) en werkt al jaren nauw samen met de Commissie Letteren van de CRH. Het departement is coöperant van Boekhandel Boomker, die vanzelfsprekend regelmatig een boekentafel verzorgt bij onze lezingen.

De lezingen worden gemiddeld bezocht door zo'n 120 mensen, waarvan een gedeelte niet-lid is. Uitschieters als in het verre verleden komen niet meer voor, maar toch zijn er recent een tweetal malen 450 mensen komen opdagen, waarvan beide keren ongeveer de helft niet-lid was.

Op de volgende pagina treft u aan aantal recente foto's aan van gebouwen die ooit van ons departement waren.

Deze foto's en nog vele andere nut gerelateerde foto's zijn gemaakt door ons lid Klaas Poppinga.

Voormalige Nutsgebouwen in Groningen

Uurwerkersgang (3)

Walstraat 34; nu 'Vrijdag'

Kruitlaan; nu onderdeel Predinius Gymnasium

Jacobijnerstraat 12; nu woonhuis

Oude Ebbingestraat 25
voormalig Hoofdkantoor Nutsspaarbank,
nu Theologische Universiteit (PTHU)

